

Nr 444.

Av herr **Petersson** i Lerbäcksbyn **m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 105, med förslag till ändrad lydelse av vissa paragrafer i regeringsformen, riksdagsordningen och tryckfrihetsförordningen.*

I proposition nr 105 angående riksdagens arbetsformer har i enlighet med de sakkunnigas förslag den utsträckta tiden för avgivande av motioner till tillfälliga utskott eller i grundlagsfrågor slopats, varigenom rätten att väcka motioner, där dessa ej föranletts av avgivna propositioner, generellt begränsats till tio dagar efter riksdagens öppnande.

Enligt vår uppfattning kan införandet av dessa enhetliga regler näppe-
ligen föranleda några egentliga betänkligheter. Däremot torde det ges starka skäl att överväga, huruvida icke i samband med denna reglering av motionsrätten tiden för motioners avgivande borde något förlängas. Tanken härpå har, såsom framgår av sakkunnigebetänkandets historik, tidigare varit uppe i riksdagen men då avvisats. Vid en eventuell allmän revision av riksdagens arbetsformer och icke minst genom den föreslagna inknappningen av respittiden för vissa kategorier av motioner har dock nämnda fråga kommit i ett annat läge och borde kunna göras till föremål för bedömande från de praktiska synpunkter, vilka företrädesvis böra anläggas på densamma.

Den föreslagna generella respittiden kan visserligen synas jämförelsevis lång och tillräcklig för att kunna förbereda och utarbeta motioner. Under ifrågavarande tidrymd äro dock riksdagsmännen i hög grad upptagna av sammanträden, den numera i regel två dygn långa remissdebatten och annat. Genomgåendet av statsverkspropositionen i de delar, som intressera vederbörande riksdagsman, kan ta en anse-
språk. Inhämtandet av sakuppgifter, samrådande med sakkunnige eller riksdagskamrater, utarbetande och justeringar av motioner o. s. v. kräva likaledes sin tid. Uppenbara svårigheter föreligga dessutom för de flesta riksdagsmän att före riksdagen iordningställa de förslag, som de önska underställa riksdagens prövning. Dels kunna de i hemorten icke äga tillgång till erforderliga handlingar eller sakuppgifter, dels sakna de före trontalet och statsverkspropositionens överlämnande kännedom om re-

geringens framställningar eller planer. För själva riksdagsarbetet kan det icke heller innebära någon vinst, att de avgivna motionerna ofta till följd av den korta fatalietiden måste ges en synnerligen knapphändig eller onöjaktig utformning.

Det förtjänar omnämnas, att motionstiden i andra länder — såsom framgår av den till sakkunnigebetänkandet fogade promemorian — icke är lika inskränkt som i Sverige. I regel råder där obegränsad motionstid, vilket förhållande är anmärkningsvärt även med beaktande av att vederbörande förslag i flertalet parlament icke äro tillförsäkrade en ovillkorlig rätt att bli prövade under samma session. I de tvenne nordiska länder, där tidsbegränsning införts, är denna längre än i Sverige. I Norge, vars storting liksom Sveriges sammanträder den 10 januari, utgår motionsfristen sålunda icke förrän med februari månads slut, och i Finland är densamma vid lagtima sessioner fixerad till 14 dagar.

De skäl, som kunna tänkas tala emot en förlängning, synas huvudsakligen vara tvenne. Det första är mera praktiskt betonat, nämligen hänsynen till riksdagsarbetets snabba igångsättande och önskemålet att söka genomföra en förkortning av tiden för riksdagarna. Tvivelsutan får dock denna synpunkt, hur befogad den i sig själv kan vara, tillmätas mindre betydelse. Några dagars förlängning av motionstiden torde icke behöva medföra samma förlängning av riksdagssessionen. Vederbörande utskott bruka f. n. i regel icke igångsätta sitt beredningsarbete förrän efter remissdebatten, och säkerligen skulle de i fortsättningen kunna vid samma tid utan nämnvärd olägenhet eller tidsutdräkt med utlåtandens avgivande påbörja den förberedande prövningen av därtill lämpade ärenden, även om en mindre utsträckning av motionstiden bleve lagfäst. Den andra invändningen är mera principiell och tar sikte på önskemålet att icke genom reglerna för enskilda initiativ gynna produktionen av motioner till konkurrens med regeringens framställningar. Även om denna parlamentaristiska synpunkt förtjänar ett visst beaktande, kan den dock icke få drivas så långt eller så kritiklöst, att den förbiser riksdagsmännens legitima rätt och plikt att i enlighet med sin folkrepresentativa uppgift ingiva till kamrarna de lokala eller allmänna framställningar, som de finna motiverade eller rättmätiga. Försvåras fyllandet av denna uppgift till följd av motionstidens otillräckliga längd, bör det vid en allmän revision av riksdagens arbetsformer vara angeläget att härutinnan genomföra en ändring oberoende av inställningen till regeringsproblemet.

Enligt vår mening torde en generell utsträckning av motionstiden vid riksdagen till 15 dagar vara väl försvarad med hänsyn till önskvärdheten att bereda riksdagens ledamöter möjligheter att utan en menlig forcering utöva sin grundlagsstadgade initiativrätt. En förlängning av denna ringa omfattning behöver ej medföra någon egentlig risk att riksdagsarbetet försenas.

Vi föreslå därför,

att riksdagen ville vid behandlingen av proposition nr 105 besluta en sådan ändring av paragraf 55 riksdagsordningen, att motion må av riksdagsman väckas inom 15 dagar från riksdags öppnande.

Stockholm den 2 mars 1932.

Birger Petersson.

Nils Holmström.

Martin Skogland.

Carl Arv. Anderson.

Gunnar Persson.

R. Lundquist
i Rotebro.